

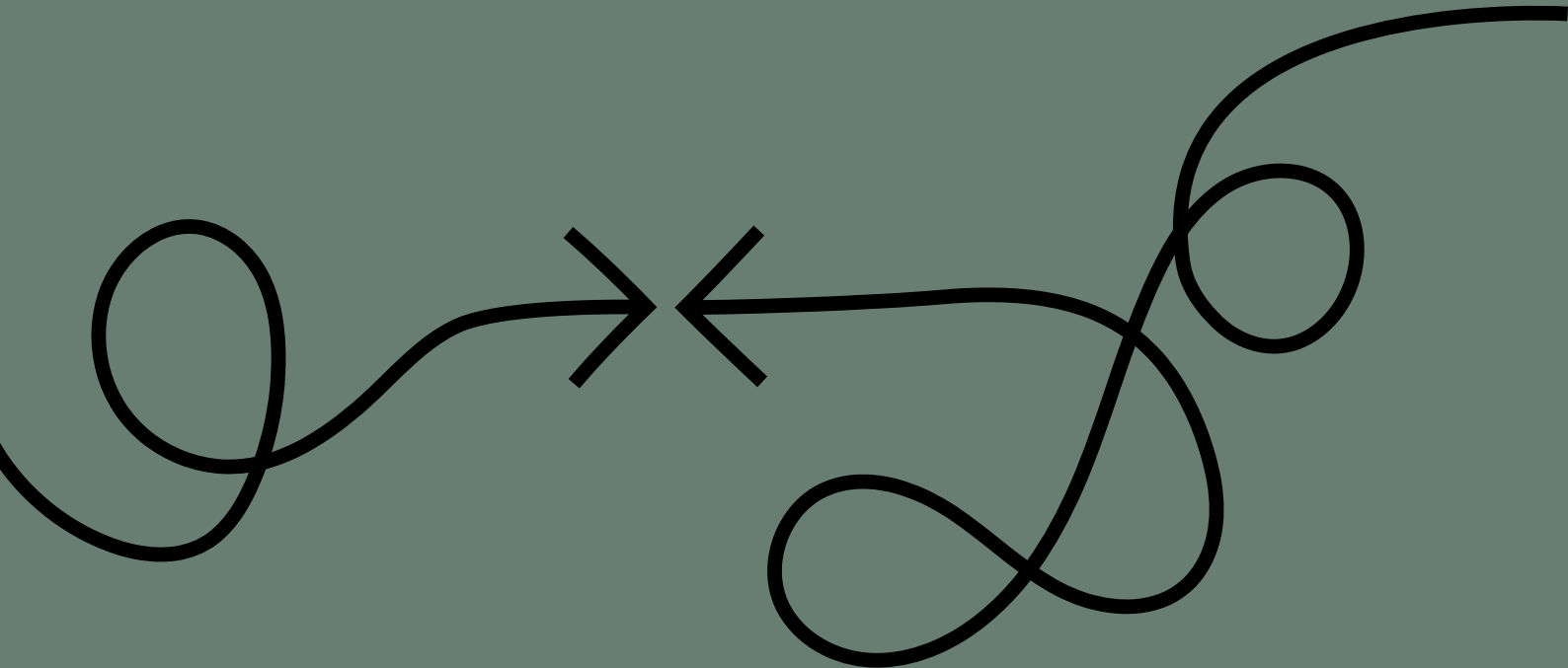

Klimatbesparing vid sanering av lösöresegendom

Innehållsförteckning

Sammanfattning	03
Om oss	03
Inledning	04
Nulägesbeskrivning	05
Kostnad- och klimatnytta vid sanering i jämförelse med kontantersättning	07
Produktgrupperna som ger störst klimat- och kostnadsbesparing.....	07
Scenariobeskrivning.....	09
Jämförelse av klimatpåverkan från scenarier.....	10
Jämförelse av kostnadsbesparingar från scenarier.....	12
Slutsatser och rekommendationer	14
Förslag på åtgärder för att öka saneringsgraden.....	15
Bilaga 1 - Metod	17
Bilaga 2 - Antaganden och avgränsningar	21
Antagande och avgränsning saneringsprocess.....	22
Antaganden gällande transporter och avfallshantering.....	23
Bilaga 3 - Osäkerhetsparametrar och känslighetsanalys	24
Känslighetsanalys.....	24
Bilaga 4 - Sammanställning över inträffade skador	25
Källor	26

Sammanfattning

För att uppmärksamma den negativa trenden inom försäkringsbranschen har projektet **Klimatbesparing vid sanering av lösöreegendom** initierats av Saneringsföretagens Riksförbund med syftet att visa på både klimat- och kostnadsbesparingar genom att sanera lösöreegendom i stället för att kassera och köpa nytt. Målet är att vända den negativa trenden att ersätta lösöreegendom i stället för att sanera inom branschen och få försäkringsbolagen att välja sanering av lösöreegendom i en större utsträckning.

Om oss

Almega Saneringsföretagen

Almega Saneringsföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation som representerar saneringsföretag som arbetar mot företag, offentliga verksamheter och privatpersoner. Vi arbetar för ett bättre företagsklimat och stärker arbetsgivare, så att välmående företag kan släppa fram fler jobb. Almega Saneringsföretagen har 159 medlemsföretag som tillsammans sysselsätter drygt 5 000 anställda och omsätter omkring 6 miljarder årligen.

Här kan du läsa mer om Almega Saneringsföretagen:

www.serviceforetagen.se/branscher/saneringsforetagen/

Saneringsföretagens Riksförbund

Saneringsföretagens Riksförbund, SFR, är ett förbund med Sveriges marknadsledande saneringsföretag som bildades 1987. SFR en sammanslutning av Sveriges branschledande saneringsentreprenörer och arbetar för att på olika vägar främja saneringsbranschen och verka för en teknisk och kvalitativ utveckling av medlemsföretagens tjänster.

Här kan du läsa mer om Saneringsföretagens Riksförbund:

www.sfrsanering.se/

Inledning

Under 2021 minskade antalet skador i svenska hushåll och företag totalt sett med 3% jämfört med år 2020¹. Trots det ökade utbetalda försäkringsersättningarna med 4% från år 2020.

Totalt landade skadebeloppet på 20,1 miljarder kronor för 2021. Drygt 7,4 miljarder av dessa betalades ut för skador i hushåll som omfattas av villahemförsäkringen².

De vanligaste skadorna i ett hem är ofta till följd av brand- eller vattenskada. Antal inträffade vattenskador, där försäkringstagaren använde sig av sin villahemförsäkring, uppgick till nästan 49 000 fall under 2021, vilket är en ökning med 8% från år 2020. Medelskadebeloppet som betalas ut för varje vattenskada beräknas till ca 52 000 kronor/ärende. Motsvarande siffra för brandskador är 12 600 ärenden (en ökning med 22% från 2020) och ett medelskadebelopp på drygt 115 000 kronor/ärende³. Tillsammans blir detta en ersättningssumma på nästan 4 miljarder.

Sanering av lösöresegendom är vanligt förekommande vid skadereglering efter brand- och vattenskador men skulle kunna göras i en betydligt större omfattning givet saneringens troliga klimatmässiga och ekonomiska positiva effekt. Förekommande är i stället att försäkringsbolagen helt eller delvis betalar ut ersättning motsvarande lösöresegendomens värde, vilket har blivit allt vanligare och på så sätt skapat en negativ trend. Detta är en förlust

för både försäkringsbolag och för försäkringstagaren, dvs slutkund; för försäkringsbolaget är det oftast billigare att sanera och för kunden innebär det många gånger att en motsvarande produkt inte kan köpas tillbaka i och med lösörets värdeminskning över tid och därmed låg ersättningssumma eller att den skadade produkten är oersättningsbar (ex arvegods, antikt föremål eller unik i sitt slag).

Att sanera i stället för att kontant ersätta (via kontantreglering) lösöresegendomen vid skada innebär inte bara en enorm kostnadsbesparing utan innebär även stora besparingar sett till CO₂-utsläpp. Med tanke på klimatkrisen måste samtliga - verksamheter, individer, politiker och nationer - agera för att möjliggöra en klimatomställning där minskade utsläpp är en nödvändighet. Försäkringsbranschen besitter stor rådgivning över att minska utsläppen med hjälp av saneringsbranschen, vilket denna rapport avser till att påvisa.

Nulägesbeskrivning

Det finns idag väldigt lite publik information och data som innefattar hanteringen av lösöresegendom i försäkringsärenden. Även hur fördelningen mellan sanering och kontaktersättning ser ut är knapphändig. Enligt saneringsbranschen finns det en mycket större potential med att sanera lösöresegendom än vad som sker idag och leder till en hög kostnadseffektivitet, uppskattad till 85%.

Anledningen till att inte mer saneras beror till stor del på hanteringen i skaderegleringsprocessen, nedan listas exempel på de vanligaste anledningarna:

Det upplevs vara en enklare process vid kontantersättning än vid sanering

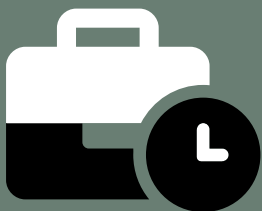
Fler risker vid sanering (ex transportskador som resulterar i reklamationer vilket blir mer kostsamt för samtliga inblandade parter)

Längre ledtider vid sanering än vid kontantersättning

Okunskap gällande vilka produkter som är av värde att sanera

Ärenden kräver inga mellanhänder vid kontantersättning och är därför lättare att stänga

Beslut vid skadereglering inkluderar sällan ett perspektiv som balanserar klimat, - kostnadsbesparingar och kommande generationers krav utan utgår oftast ifrån tidsmässiga parametrar.

Uppfattningen är att det är mer kostnadseffektivt att ersätta istället för att sanera

Kostnad- och klimatnytta vid sanering i jämförelse med kontantersättning

Olika produkter genererar olika mängd utsläpp under sin livscykel. De kostar också olika mycket att sanera. Genom att ta detta i beaktning vid skaderegleringsprocessen kan försäkringsbolag åstadkomma stora kostnad- och utsläppsbesparingar.

I tabell 1 rangordnas de produktkategorierna som har störst utsläppsbesparing. Detta har beräknats genom att subtrahera klimatpåverkan som genereras vid sanering av en produkt från klimatpåverkan för en ny produkt. I tabell 2 presenteras uträkningen för kostnadsbesparing vid sanering genom att subtrahera kostnaden för att sanera en produkt från inköpspriset med ett åldersavdrag på 2–3 år. För mer information om respektive produktkategori se bilaga 2, tabell 12.

Med denna information kan exempelvis skadereglerare på försäkringsbolag ta beslut om en produkt ska saneras eller kontantersättas utifrån klimat- och kostnadsparametrar för att på så sätt minska verksamhetens klimatutsläpp men också sänka sina skadekostnader.

Produktgrupperna som ger störst klimat- och kostnadsbesparing

Tabell 1. Rangordnad lista över vilka lösören som genererar störst utsläppsbesparing per produkt

Utsläppsbesparing vid sanering

Produkt	Besparing vid sanering (kg CO ₂ e/st.)	Beskrivning av produkt
Matta	472	2*3 meter. Antaget material: bomull/silke
Högtalarsystem	391	Vikt 7,46 kg/st
TV	368	32 tum
Enkelsäng	236	Träram med polyuretan-madrass. Vikt ca 50 kg
Soffa	170	Tresitssoffa. Vikt ca 20 kg
Laptop	164	12 tum
Standard bord (köksbord, skrivbord)	108	Träbord. Vikt ca 55 kg
Vitrinskåp/bokhylla	86	Vikt ca 50 kg
Köksmaskiner	18	Medelvärde från olika maskiner
Mindre bord (ex soffbord)	16	Träbord. Vikt ca 10 kg
Stolar	9	Trästol. Vikt ca 7 kg
Generell Textilier (kläder, sängkläder)	4	Blandat material. Vikt ca 0,5 kg
Leksaker	4	Plastleksaker. Vikt ca 1kg
Glas/Porslin	2	Vikt 0,78 kg
Lampor	2	Blandat material. Vikt ca 2 kg

Tabell 2. Rangordnad lista över vilka lösörens som genererar störst kostnadsbesparing per produkt

Kostnadsbesparing vid sanering (vid 2–3 års åldersavdrag)

Produkt	Besparing vid sanering (SEK/st)
Soffa	16 178
Matta	6 827
Standard bord (köksbord, skrivbord osv)	6 428
Laptop	5 935
TV	5 746
Högtalarsystem	5 024
Vitrinskåp/bokhylla	4 411
Mindre bord (soffbord)	4 073
Enkelsäng	3 791
Köksmaskiner	2 487
Stolar	1 489
Lampor	961
Leksaker	45
Generell Textilier (kläder, sängkläder)	44
Glas/Porslin	44

Scenariebeskrivning

Med utgångspunkt i beräkningarna för klimat- och kostnadsbesparing vid sanering har tre olika scenarier tagits fram. Scenarierna ska illustrera potentialen med att sanera fler lösören utifrån ett klimat- och kostnadsperspektiv. Utgångspunkten för samtliga scenarier är att de innefattar de lösören som har antagits ingå i ett standardhushåll på 164 m² (se bilaga 1 och 2 för vidare definition, metod och antagande). Skillnaden mellan de tre olika scenarierna är att saneringsandelen är olika stor.

50% ∴ 50%

70% ∴ 30%

85% ∴ 15%

I scenario 1 (2020) saneras 50% av samtliga lösören och 50% kontantersätts

I scenario 2 (2021) saneras 70% och 30% kontantersätts

I scenario 3 saneras 85% och 15% kontantersätts

Procentsatserna i scenarierna 1 och 2 baseras på hur saneringsfördelningen har sett ut inom saneringsbranschen de senaste två åren samt utifrån antagandet för standardhus och skadeomfattning "normal skada" (för verksamhetsåret 2020 och 2021). Fördelningen i scenario 3 ska motsvara den målsättningen som saneringsbranschen vill sträva efter. Scenarierna 1 och 2 är därmed till viss del faktabaserade till skillnad från scenario 3 som är en bedömd möjlighet.

Viktigt att poängtera är att scenarierna 1 och 2 varken beskriver rådande nuläge eller hur det har sett ut historiskt då dataunderlaget är för begränsat för att kunna konkludera detta. Scenarierna syftar till att ge en fingervisning kring hur resultat kan skilja sig åt beroende på olika utgångspunkter.

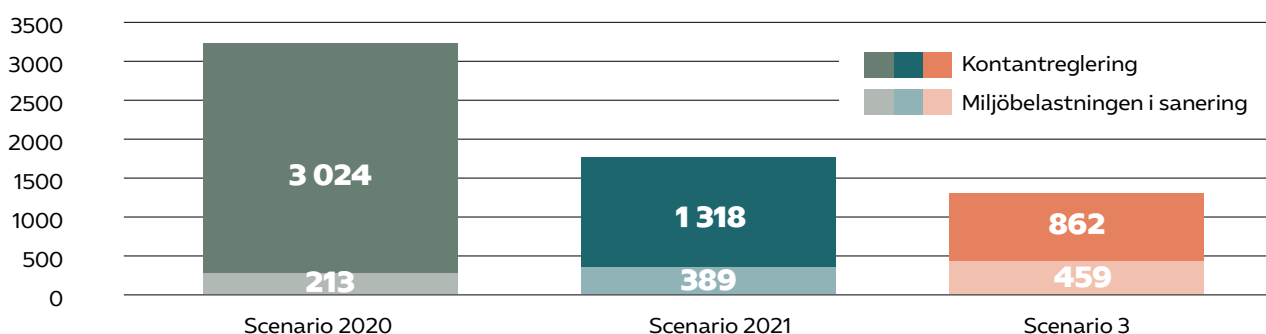
"Scenarierna syftar till att ge en fingervisning kring hur resultat kan skilja sig åt beroende på olika utgångspunkter."

Jämförelse av klimatpåverkan från scenarier

De olika scenarierna beskriver skillnader i utsläpp och kostnader för att återställa ett standardhushåll efter brandskada. Samtliga scenarier påvisar samma slutsats; ju mer som saneras desto mindre klimatutsläpp och kostnader.

Figur 1 visar hur de tre scenarierna förhåller sig till varandra sett till total klimatpåverkan (kg CO₂e) för att återställa ett standardhus genom sanering och kontantersättning. Den nedre (ljusare) delen av stapeln visar klimatpåverkan från saneringsandelen och den övre (mörkare) delen ersättningsandelen.

Figur 1. Klimatpåverkan vid sanering och kontantersättning av ett standardhushåll utifrån projektets uppsatta scenarier
Klimatpåverkan för ett standardhus (kg CO₂e)

I scenario 1 (2020) saneras 50% av samtliga lösören och 50% kontantersätts

I scenario 2 (2021) saneras 70% och 30% kontantersätts

I scenario 3 saneras 85% och 15% kontantersätts

Tabell 3. Klimatpåverkan för ett standardhushåll beroende på scenario.

Klimatpåverkan per standardhushåll

Klimatpåverkan per standardhus	Saneringsandel	Ersättningsandel	Totalt	Enhet
Scenario 2020	213	3 024	3 237	kg CO ₂ e
Scenario 2021	389	1 318	1 708	kg CO ₂ e
Scenario 3	459	862	1 321	kg CO ₂ e

Tabell 4. Differens mellan scenarier angivet i kg CO₂e och %.

Klimatpåverkan per standardhushåll, scenariojämförelse

Klimatpåverkan per standardhus	Total differens (kgCO ₂ e)	Procentuell differens mellan scenarier (%)
Scenario 2020 vs Scenario 2021	-1 529	-47%
Scenario 2020 vs Scenario 3	-1 916	-59%
Scenario 2021 vs Scenario 3	-387	-23%

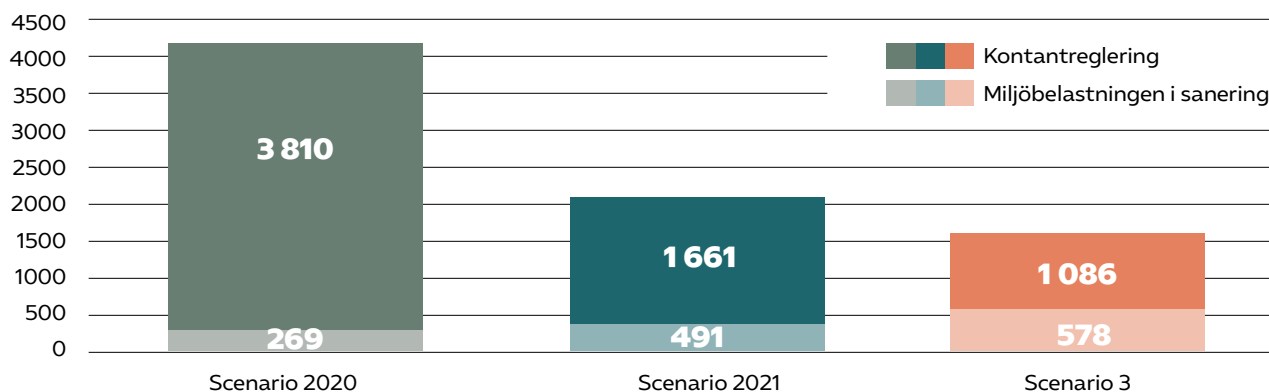
Resultatet indikerar en utsläppsminskning på 47% om saneringsgraden går från 50% (scenario 2020) till 70% (scenario 2021) vilket skulle innebära en utsläppsbesparing på cirka 1 529 kg CO₂e. Om saneringsgraden hade ökat från 70% till 85% (scenario 3) hade det inneburit en utsläppsminskning på ytterligare 23% och 387 kg CO₂e (se tabell 4).

Vid en uppskalning av beräkningarna ovan, med utgångspunkten att inkludera 10% av de brandskador som anmäldes i hushåll under 2021 (1 260 st), så hade detta inneburit en utsläppsbesparing på drygt 1 900 ton CO₂e om saneringsgraden hade ökat från 50% till 70% och nästan 490 ton CO₂e vid en ökning från 70% till 85% (se tabell 6).

Figur 2 visar hur de tre scenarierna förhåller sig till varandra sett till total klimatpåverkan för att återställa de 1 260 hushållen (i ton CO₂e). Den nedre (ljusare) delen av stapeln visar klimatpåverkan från saneringsandelen och den övre (mörkare) visar klimatpåverkan från ersättningsandelen.

Figur 2. Klimatpåverkan vid sanering och kontantersättning av 1 260 standardhushåll utifrån projektets uppsatta scenarier.

Klimatpåverkan vid uppskalning till 1 260 standardhushåll (ton CO₂e)

Tabell 5. Klimatpåverkan för 1 260 standardhus beroende på scenario (ton CO₂e) fördelat på sanering och kontantersättning.

Klimatpåverkan för 1 260 standardhushåll

Klimatpåverkan för 1 260 standardhushåll	Klimatpåverkan vid sanering (ton CO ₂ e)	Klimatpåverkan vid kontantersättning (ton CO ₂ e)	Totalt klimatpåverkan (ton CO ₂ e)
Scenario 2020	269	3 810	4 078
Scenario 2021	491	1 661	2 152
Scenario 3	578	1 086	1 664

Tabell 6. Differens mellan scenarier vid uppskalning till 1 260 standardhushåll anggett i ton CO₂e.

Klimatpåverkan för 1 260 standardhus, scenariojämförelse

Klimatpåverkan vid uppskalning	Total differens (ton CO ₂ e)
Scenario 2020 vs Scenario 2021	-1 926
Scenario 2020 vs Scenario 3	-2 414
Scenario 2021 vs Scenario 3	-488

Jämförelse av kostnadsbesparingar från scenarier

Resultatet för beräkningarna av kostnadsbesparingar visar samma trend som beräkningarna för klimatutsläpp.

Figur 3 visar den totala kostnaden (i SEK) för att återställa ett standardhus genom sanering och kontantersättning av produkter. Där den nedre (ljusare) delen av stapeln visar saneringskostnaden och den övre (mörkare) delen av stapeln visar ersättningskostnaden.

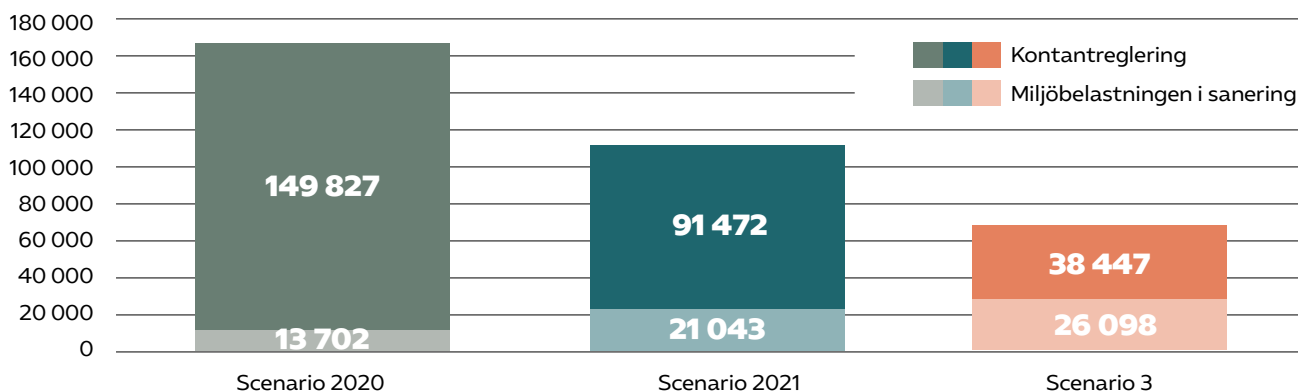
I scenario 1 (2020) saneras 50% av samtliga lösören och 50% kontantersätts

I scenario 2 (2021) saneras 70% och 30% kontantersätts

I scenario 3 saneras 85% och 15% kontantersätts

Figur 3. Kostnad vid sanering och kontantersättning av ett standardhushåll utifrån projektets uppsatta scenarier.

Kostnad för ett standardhushåll med 2-3 års åldersavdrag (SEK)

Tabell 7.

Kostnader för att återställa ett standardhushåll vid skada uppdelat på scenario och sanering/ersättning samt total kostnad.

Kostnader för att återställa ett standardhushåll

Kostnad per standardhus	Saneringsandel vid 2-3 års åldersavdrag (SEK)	Ersättningsandel vid 2-3 års åldersavdrag (SEK)	Total summa vid 2-3 års åldersavdrag (SEK)
Scenario 2020	13 702	149 827	163 529
Scenario 2021	21 043	91 472	112 515
Scenario 3	26 098	38 447	64 545

Tabell 8. Kostnadsdifferens mellan scenarier angett i SEK och %.

Kostnadsdifferens, scenariojämförelse

Kostnadsbesparing per standardhus	Total differens (SEK)	Procentuell differens mellan scenarier (%)
Scenario 2020 vs Scenario 2021	-51 014	-45%
Scenario 2020 vs Scenario 3	-98 984	-61%
Scenario 2021 vs Scenario 3	-47 970	-43%

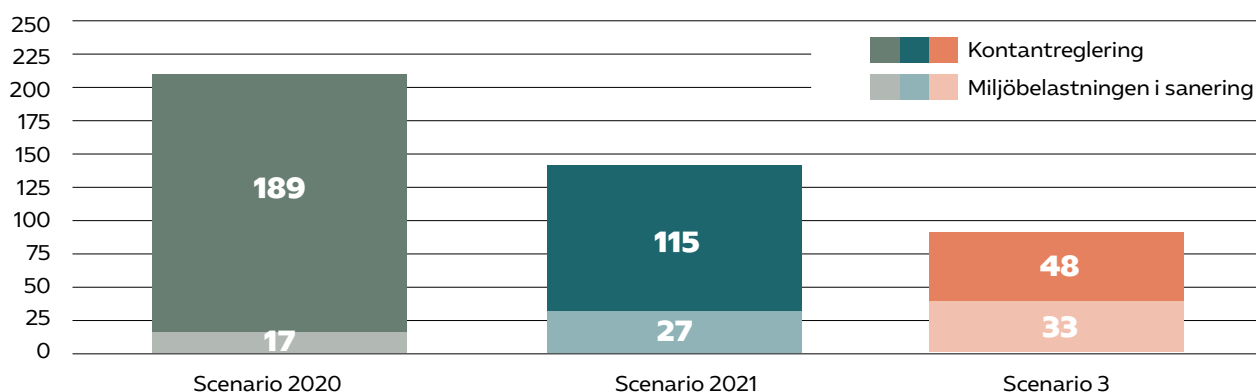
Resultatet påvisar en kostnadsbesparing på 45% om saneringsgraden går från 50% (scenario 2020) till 70% (scenario 2021) vilket skulle innebära en kostnadsbesparing på cirka 51 000 SEK. Om saneringsgraden hade ökat från 70% till 85% (scenario 3) hade det inneburit en kostnadsbesparing på 43% och nästan 48 000 SEK.

Vid en uppskalning till 1 260 hushåll hade detta inneburit en potentiell kostnadsbesparing på drygt 64 miljoner SEK om saneringsgraden hade ökat från 50% (scenario

2020) till 70% (scenario 2021) och ytterligare drygt 60 miljoner SEK vid en ökning från 70% till 85% (scenario 3) (se tabell 10). Figur 4 visar hur de tre scenarierna förhåller sig till varandra sett till total kostnad för att återställa de 1 260 hushållen (i MSEK). Den nedre (ljusa) delen av staplarna visar kostnaden för sanering och den övre (mörkare) delen av staplarna visar den kostnaden för ersättning för varje scenario. Den totala kostnaden för varje scenario presenteras i tabell 9 och kostnadsdifferenserna mellan scenarierna i tabell 10.

Figur 4. Kostnaden för sanering och kontantersättning av 1 260 standardhushåll utifrån projektets uppsatta scenarier.

Kostnad vid uppskalning till 1 260 standardhushåll (MSEK)

Tabell 9. Kostnader för att återställa 1 260 standardhushåll vid skada uppdelat på scenario och sanering/ersättning.

Kostnader för att återställa 1 260 standardhushåll

Kostnad för 1 260 standardhus	Saneringsandel vid 2–3 års åldersavdrag (MSEK)	Ersättningsandel vid 2–3 års åldersavdrag (MSEK)	Total summa vid 2–3 års åldersavdrag (MSEK)
Scenario 2020	17,3	188,8	206
Scenario 2021	26,5	115,3	141,8
Scenario 3	32,9	48,4	81

Tabell 10. Differens mellan scenarier vid uppskalning till 1 260 standardhushåll angett i MSEK.

Kostnadsdifferens, scenariojämförelse

Kostnadsbesparing för 1 260 standardhus	Total differens (MSEK)
Scenario 2020 vs Scenario 2021	-64,3
Scenario 2020 vs Scenario 3	-124,7
Scenario 2021 vs Scenario 3	-60,4

Slutsatser och rekommendationer

Trots att projektet innefattar många antaganden och osäkerhet till viss del så påvisar resultatet att det finns stora besparingsmöjligheter om mer lösöresegendom hade sanerats i stället för att kontantersättas vid brandskada i hushåll, både utifrån ett ekonomiskt perspektiv och klimatperspektiv.

Uppskalningen till 1 260 hushåll visualiserar besparingspotentialen ifall 85% av lösören från brandskadade hushåll hade sanerats till största del. Utöver brandskador sker även andra skador i hushåll där saneringsåtgärder till viss del också hade varit möjliga, vilket utökar besparingspotentialen ytterligare.

Utöver det ekonomiska och klimatomässiga perspektivet finns det andra dimensioner som inte har inkluderats i projektet så som försäkringstagarnas inställning till att få sin skadade lösöresegendom sanerad eller ersatt. För försäkringstagaren innebär kontantersättning många gånger att en motsvarande produkt inte kan köpas tillbaka i och med lösörets värdeminskning över tid och därmed låg ersättningssumma eller att den skadade produkten är oersättlig (ex arvegods, antikt föremål eller unik i sitt slag). Kundens krav på företags

hållbarhetsprestanda blir allt högre där samtliga företag behöver visa att de tar sitt fulla ansvar för att vara en aktuell och konkurrenskraftig aktör på marknaden.

Samma inställning kan appliceras på investerare vilket gör hållbarhet till en direkt affärskritisk fråga för verksamheter. Utökade lagkrav gällande utsläppsminskningar är också en parameter som många verksamheter kommer behöva beakta.

Försäkringsbolag har en stor rådighet över hur mycket som saneras och som resultatet i denna rapport påvisar så kan sanering generera en stor utsläppsbesparing. Med projektets resultat som underlag kan strategier, åtgärder och mål utformas för att ändra rådande branschtrend och sanera lösören i en större utsträckning.

”Försäkringsbolag har en stor rådighet över hur mycket som saneras och som resultatet i denna rapport påvisar så kan sanering generera en stor utsläppsbesparing.”

Förslag på åtgärder för att öka saneringsgraden

För att få genomslagskraft i förändringsarbete är det avgörande att ha en tydlig åtgärds- och implementeringsplan innehållande aktiviteter, involverade målgrupper samt målsättningar. Nedan listas rekommendationer för fortsatt arbete:

Insatser som saneringsbranschen kan initiera tillsammans med försäkringsbranschen

Identifiera och initiera samarbete med försäkringsbolag som vill driva på utvecklingen än snabbare mot en cirkulär branschstandard

- Workshop med beslutsfattare inom försäkringsbranschen för att identifiera hinder och möjligheter för att utöka saneringen av lösören

Kommunikationsaktiviteter riktat mot skadereglerare på försäkringsbolag

- Ta fram filmatiserat utbildningsmaterial till försäkringsbolagens skadereglerare med fokus på exempelvis information kring saneringsprocesser och vägledning vid saneringsbedömning i försäkringsärenden
- Utforma broschyr med riktlinjer vid saneringsbedömningar av lösören som kan distribueras till försäkringsbolagens skadereglerare som underlag i beslut för hantering av lösören i försäkringsärenden

Kommunikationsaktiviteter gentemot försäkringstagare

- Utforma informationsmaterial som påvisar nyttan av att få skadade produkter sanerade
- Analysera försäkringstagarnas inställning till hur viktigt hållbarhetsaspekterna är vid försäkringsärenden för en ökad kundnöjdhet

Åtgärder som kan göras inom saneringsbranschen

Utforma plan för utbildningsinsatser inom saneringsbranschen med aktiviteter så som:

- Intern ökad kunskap och kännedom för vad som är miljömässigt och ekonomiskt försvarbart, för att hitta en mer balanserad beslut utifrån framtagna rapporter.
- Identifiera övriga viktiga målgrupper (exempelvis försäkringstagare, fastighetsägare mm) samt riktade kommunikationsinsatser

Utveckla automatiseringen och datainsamlingen inom branschen för att förenkla samt förkorta ledtider

- Undersök samverkansmöjligheter med systemutvecklare som har fokus på cirkulära processlösningar och för att kunna tillhandahålla försäkringsbolagen med en så optimerad saneringsprocess som möjligt
- Utveckla en fastprismodell för saneringstjänster till försäkringsbolag med syftet att förebygga risker (så som oväntade kostnader för försäkringsbolaget vid exempelvis skador under transport) i saneringsprocessen
- Som nämnt innefattar projektet många antaganden då data inte har funnits att tillgå. En viktig aktivitet är därför att se över möjligheterna att implementera system för bättre datainsamling. Exempel på datainsamlingspunkter är:
 - Mer detaljerade data över hur mycket som saneras och hur mycket som kontantersätts i varje ärende
 - Vilka produkter som saneras för att på så sätt kunna kvantifiera utsläpp- och kostnadsbesparingar

Åtgärder som kan göras hos försäkringsbolagen

Accelerera hållbara strategier

- Då försäkringsbolagen besitter stor rådighet över att förändra och bidra till en ökad resurseffektivitet, behöver ett större hållbarhetsfokus tillämpas genom hela värdekedjan.
- Utvärdera och följ upp samarbetspartner inom så väl ekonomi som hållbarhetsparametrar.

Utveckla nya måttetal med fokus på hållbarhetsparametrar

- Undersöka och verifiera vad försäkringstagaren värdesätter och anser är hållbart.
- Ta fram mål, KPIer och incitament inom skadereglering som balanserar både ekonomi och hållbarhet.

Undersök samverkansmöjligheter med systemutvecklare som förenklar och standardiserar hantering och dokument av lösöresegendom.

Som nämnts i rapporten innefattar projektet **bristfällig publik data över hur mycket som saneras respektive kontantregleras efter brand och vattenskador. En viktig aktivitet är därför att se över möjligheterna att mäta, analysera och publicera denna typ av information för att säkerställa en hållbar och ekonomisk utveckling.**

Bilaga 1

Metod

Utgångspunkten i projektet har varit att ta fram en övergripande metod som ger en fingervisning kring skillnaderna mellan att sanera och att kontantersätta lösören vid brandskada i hushåll.

Projektet har därmed inte tagit hänsyn till detaljer för respektive produktgrupp utan är främst byggt på generella faktorer för de olika produktgrupperna. Hur detta påverkar resultatet beskrivs i bilaga 3 Osäkerhetsparametrar och känslighetsanalys. Metoden för samtliga beräkningar har bestämts tillsammans med representanter från Saneringsföretagens Riksförbund (SFR) och har utgått från data samt verksamhetsinformation som följande bilagor beskriver. De aktiviteterna som har genomförts i projektet beskrivs mer ingående under rubrikerna nedan.

KARTLÄGGNING AV PRODUKT-KATEGORIER SOM ANSES VARA VÄSENTLIGA ATT INKLUDERA

Prioriteringen gjordes utifrån hur lätt produkten är att sanera samt vad detta kostar och baserades på en uppskattning från uppdragsgivaren. Kostnaden beror på saneringsmetod samt materialåtgång och arbetskraft. 15 produktkategorier ansågs som väsentliga att inkludera.

DEFINITION AV EN STANDARDBOSTAD

Definition av en standardbostad har satts utifrån Statistikmyndighetens

(SCB) beräkningar av ett genomsnittshem i Sverige. Parametrarna som har inkluderats är boendeyta, antal rum och personer samt hur många produkter i respektive produktkategori som ett hem troligen består av (vidare beskrivning av antaganden gällande en standardbostad finns i bilaga 2). Definitionen har använts som underlag för att beräkna möjlig klimatbesparing/kostnad vid sanering/kontantersättning av ett hushåll vid brandskada.

ÖVERGRIPANDE BERÄKNING AV PRODUKTKATEGORIERS KLIMAT-PÅVERKAN

Med hjälp av databasen "Ecoinvent 3.8-Allocation, cut-off by classification" beräknades klimatpåverkan av de väsentliga produktkategorierna. I beräkningen har "market" faktorer använts, vilket innebär att Ecoinvent har anpassat faktorn efter hur marknaden av en viss produkt ser ut (kan exempelvis vara att lägga till eventuella transporter eller viktning av faktorer). Utsläppsfaktorernas värde angavs i vikt (per kg) eller per styck. I de fall då utsläppsfaktorn har angetts i det förstnämnda (vilket omfattar

sänggram, stomme i soffa, vitrinskåpbokhylla, bord, högtalare och lampa) har en genomsnittlig vikt antagits vilket har baserat på en översiktlig marknadsgranskning. I de fall då lämpliga utsläppsfaktorer inte har hittats för en specifik produktkategori har beräkningarna utgått från utsläppsfaktorer för olika material som antagits ingå i respektive produktkategori (gäller textilier, mattor, lampor och leksaker). Antaganden gällande detta redovisas i tabell 12 i bilaga 2. Då skillnaden mellan utsläppsfaktorer för produktkategorier kan skilja sig beroende på vald källa bidrar detta med en viss osäkerhet. Därför har en känslighetsanalys gjorts för de produktkategorierna som identifierats som mest osäkra. Känslighetsanalysen beskrivs nedan i bilaga 3.

ANDEL LÖSÖREN SOM SANERAS I JÄMFÖRELSE MED ATT KONTANTERSÄTTA

Baserat på verksamhetsdata från saneringsbranschen för åren 2020 och 2021 har andelen sanerade lösöre beräknats för att på så sätt identifiera nuläget. Detta gjordes genom att ta del av kasseringslistor vid brandskador i hushåll. Baserat på saneringsgraden för respektive år har scenarierna 1 (2020) och 2 (2021) tagits fram genom att beräkna medelvärde av samtliga produktkategoriers procentsatser (se exempel i tabell 3 nedan). Efter avrundning blev fördelningen i scenario 1 att 50% sanerat och 50% kontanterstätt och för scenario 2 var fördelningen 70% sanerat och 30% kontanterstätt.

Tabell 11. Exempel på uträkning av medelvärde för saneringsgrad i scenario 2020.

Medelvärde, scenario 2020

Produktkategorier	Scenario 2020	
	Ersättningsandel 2020	Ersättningsandel 2021
Enkelsäng	63%	38%
Soffa	60%	40%
Vitrinskåp/bokhylla	68%	33%
"Standard bord" (köksbord, skrivbord)	56%	45%
Mindre bord (soffbord)	56%	45%
Stolar	56%	45%
TV	50%	50%
Laptop	40%	60%
Högtalarsystem	30%	70%
Lampor	64%	36%
Köksmaskiner	61%	39%
Glas/Porslin	52%	49%
Matta	71%	30%
Generell Textilier (kläder, sängkläder)	34%	67%
Leksaker	20%	80%
Medelvärde	52%	48%

KLIMATPÅVERKAN FRÅN SANERINGSPROCESSEN

Miljövarudeklarationer för sanering av varje produktkategori har sedan tidigare gjorts av Ocab Sverige och har därmed använts som beräkningsunderlag i detta projekt⁴.

KOSTNADSUPPSKATTNING FÖR SANERING

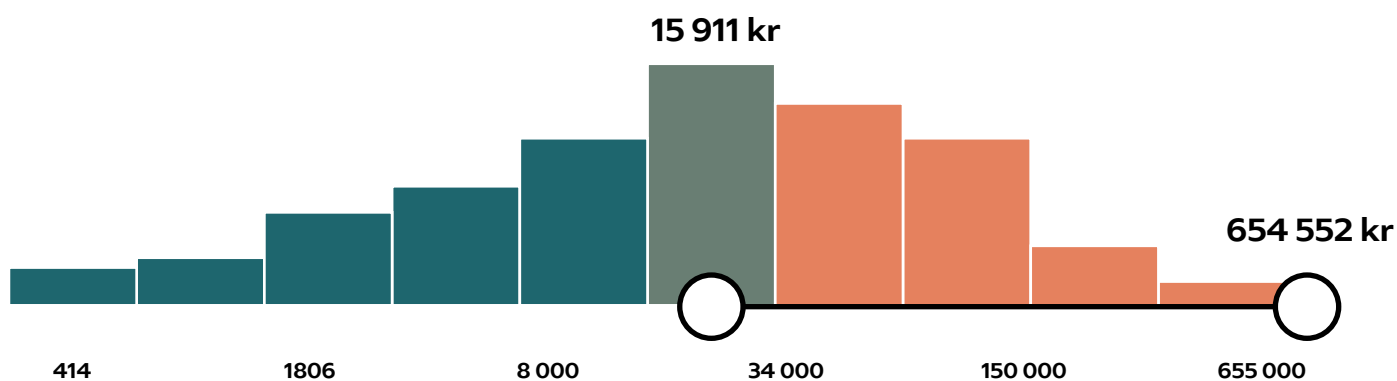
Saneringsprocessen är baserad på en uppskattad tids- och materialåtgång för att hantera varje produktkategori för sig. Priset är baserat på löpande räkning per produktkategori för att möjliggöra en rangordning av vilka produkter som har störst respektive minst miljö- och kostnadsbesparing. För att skapa störst effektivitet utförs saneringsprocessen på skadeplatsen.

NYPRIS FÖR RESPEKTIVE PRODUKTKATEGORI

För att kunna göra beräkningar vid kontantersättning av lösören så behövdes ett genomsnittligt nypris (det vill säga kostnad för en ny produkt) för varje produktkategori sättas. Detta anges av försäkringstagaren när en skada anmäls till försäkringsbolaget men övergripande data för olika produktkategorier finns i dagsläget inte att tillgå. För att få fram ett marknadsövergripande genomsnittspris per produktkategori användes två av Sveriges största prisjämförelsesajter (Pricerunner och Prisjakt). Samtliga produktkategorier söktes efter på respektive sajt där sökresultatet gav ett kostnadsspann över var flest artiklar låg prismässigt. Mittenvärdet i den stapeln som angav flest artiklar användes som genomsnittlig kostnad (se figur 5 för exempel). Ett medelvärde beräknades utifrån de två kostnaderna som respektive sajt angav och är det nypris som projektets beräkningar har utgått ifrån. Samtliga genomsnittspriser har kontrollerats och godkänts av uppdragsgivaren för verklighetsförankring.

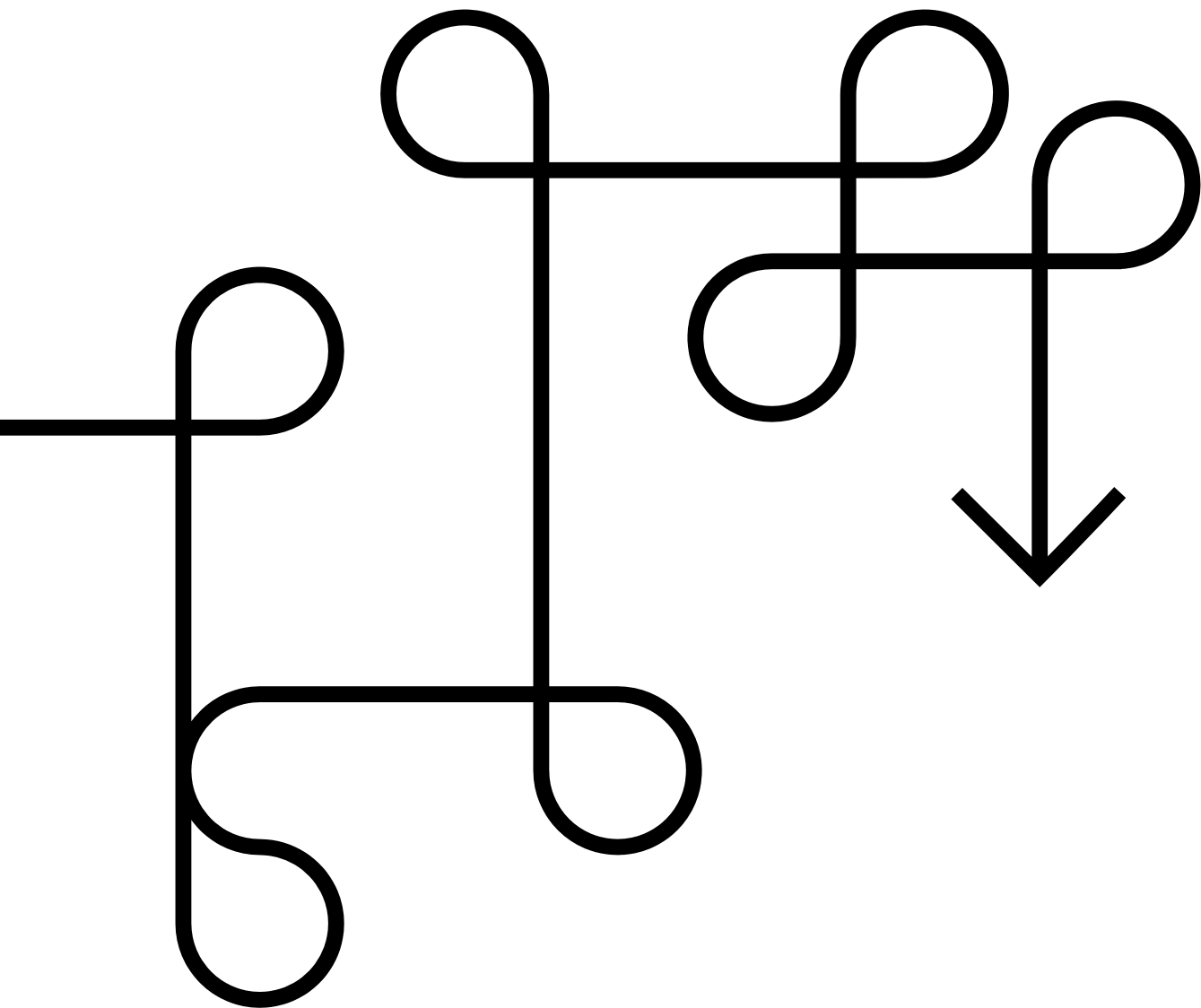
Figur 5. Exempel på hur genomsnittligt pris per produktkategori har tagits fram. Den vänstra vita cirkeln markerar medelpriset i stapeln där flest artiklar ligger kostnadsmässigt vilket har använts som kostnadsunderlag för att räkna ut ett genomsnittligt nypris för en av produktkategorierna.

Modell för genomsnittligt pris per produktkategori

ÅLDERSAVDRAG VID KONTANTERSÄTTNING

Vid kontant ersättning efter brandskada i hushåll görs ett åldersavdrag för samtliga produkter vilket beror på när försäkringstagaren har inhandlat produkten. Försäkringsbolag utgår från branschsatta värderingsregler vilket baseras på vad handeln i allmänhet rekommenderar som avskrivning per år för olika typer av egendom. Värderingsreglerna innefattar riktlinjer för ersättning i procent av nypriset beroende på om produkten är 0–6 månader gammal, 6–12 månader, 1–2 år, 2–3 år osv. Utgångspunkten som har använts genomgående i detta projekt är ett åldersavdrag på 2–3 år då detta anses vara det mest generella åldersspannet.

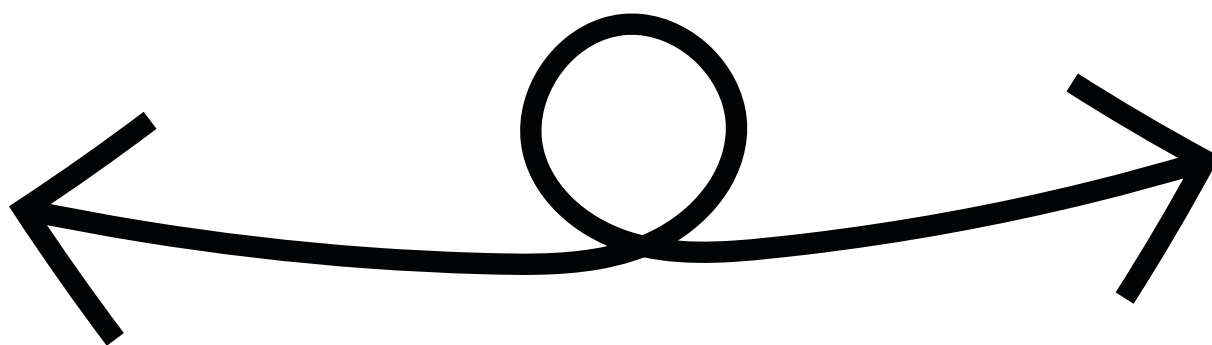
Bilaga 2

Antaganden och avgränsningar

En viktig utgångspunkt för projektet var att identifiera en standardbostad för att på så sätt kunna anta hur många lösören som finns att hantera vid en skada. Antagande gällande en standardbostad har utgått från följande parametrar:

- Boende i en standardbostad har antagits vara två vuxna och två barn. Detta antagande baseras på att barnfamiljer i genomsnitt består av 1,8 barn⁵
- Boende i småhus med bostads- eller hyresrätt med en genomsnittlig yta på 41 kvadratmeter per person⁶ vilket ger en total boyta på 164 kvm utifrån ovanstående antagande
- Antal rum i en standardbostad har utgått från 1 kök, 1 vardagsrum, 3 sovrum och 2 badrum vilket har bedömts utifrån vad som är rimligt utifrån ovanstående parametrar

Tabell 12 på följande sida listar vilka produktkategorier som har inkluderats i ett standardhus samt tillhörande antaganden för varje produktkategori. Utsläppsfaktorn är inklusive utsläpp från avfallshantering (källa för avfallshanteringen är Återvinningsindustrierna, 2020⁷). Samtliga antaganden har bestämts tillsammans med uppdragsgivaren och är baserade på uppskattningar från många års erfarenhet.

Tabell 12. Lista över inkluderade produktkategorier med tillhörande antaganden och övrig information.

Produktkategorier

Produkt	Källa för utsläppsfaktor	Utsläppsfaktor (kg CO ₂ e/lösöre)	Nypris (kr/lösöre)	Antal lösören per hushåll (st)	Övriga antaganden
Enkelsäng	Ecoinvent*	259	6 380	4	Vikt: 50 kg (per ram).
Soffa	Ecoinvent*	194	24 383	1	Vikt: 20 kg (per ram)
Vitrinskåp/bokhylla	Ecoinvent*	109	6 742	6	Vikt: 50 kg
Standard bord (köksbord, skrivbord osv)	Ecoinvent*	120	9 355	3	Vikt: 55 kg
Mindre bord (soffbord, sidobord)	Ecoinvent*	22	5 905	4	Vikt: 10 kg
Stolar	Ecoinvent*	15	2 179	11	Vikt: 7 kg
TV	Ecoinvent*	374	11 566	4	Utgått från en TV på 32 tum med en vikt på 32 kg.
Laptop	Ecoinvent*	170	14 931	2	
Högtalarsystem	Ecoinvent*	396	10 122	1	Vikt: 7,46 kg.
Lampor	Ecoinvent*	8	1 650	13	Vikt: 2 kg
Köksmaskiner	Ecoinvent*	24	4 245	5	Medelvärde av "coffee maker" och "electric kettle" i Ecoinvent
Glas/Porslin	Usubharantana et al.	3	284	32	Baserad på LCA för porslin producerat i Thailand. Antagen vikt för porslin är 0,78 kg/st.
Matta	Ecoinvent*	24	11 019	7	Medelvärde av bomull och silke. Antagen storlek: 2*3 meter. Antagen vikt för matta 20 kg/st.
Generell Textilier (kläder, sängkläder)	Ecoinvent*	8	500	134	Baserad på Polypropylene, polyester, cotton och silke. Antagen vikt för textilier är 0,5 kg/st.
Leksaker	Ecoinvent*	4	288	10	Baserad på polypropylene och injection moulding, dvs endast plast. Antagen vikt för leksaker är 1 kg/st.

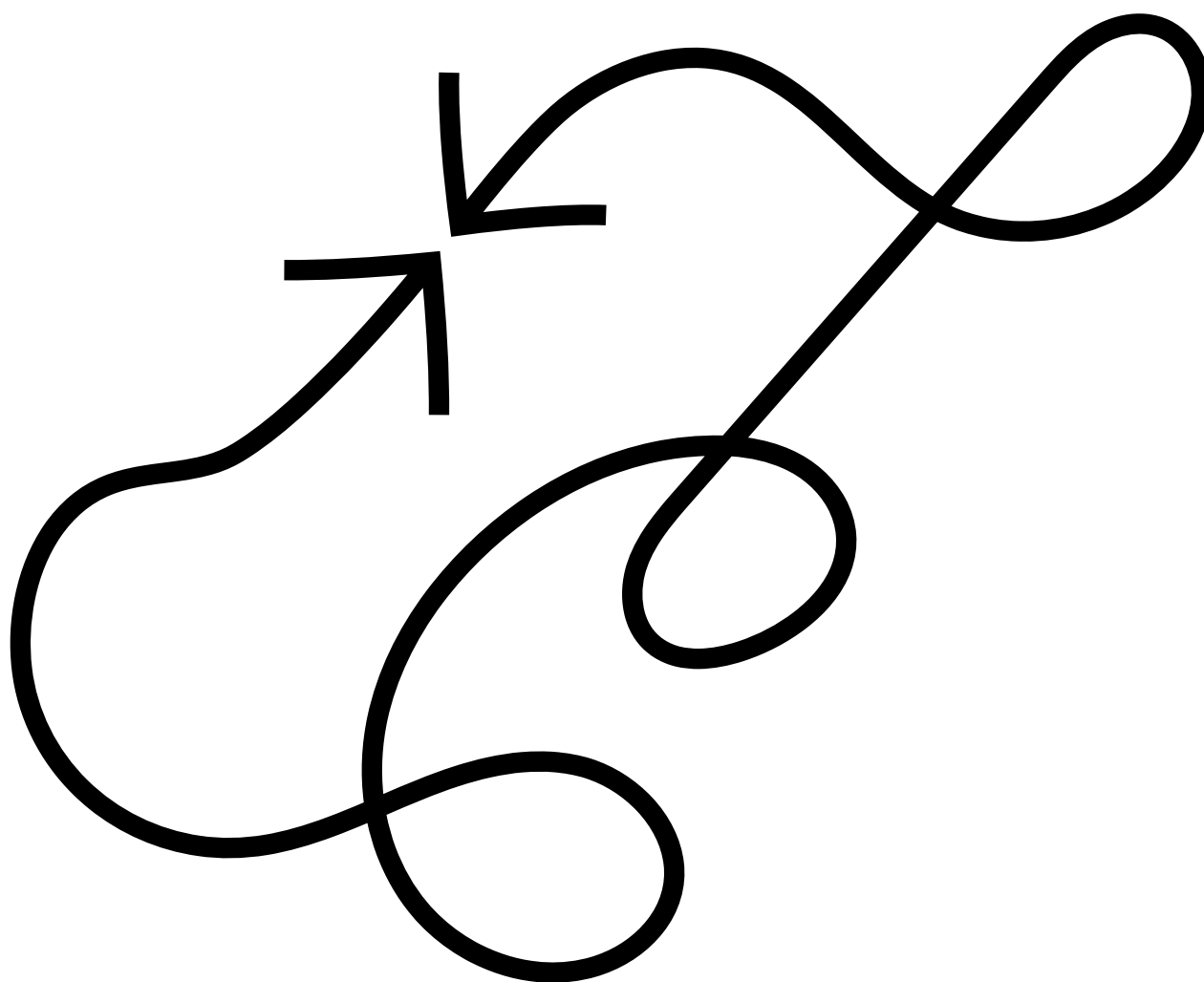
* Uträknat med hjälp av ecoinvent faktorer och egna antaganden

ANTAGANDE OCH AVGRÄNSNING SANERINGSPROCESS

Saneringsprocessen utförs på skadeplatsen för att skapa både miljö- och kostnadseffektivitet, därför exkluderas tid och liknande hantering som uppstår utanför skadan eller som inte berör de utvalda produktkategorierna. Antagandet är baserat på att det finns svårigheter i att särskilja andra kring -eller kompletteringstjänster som uppstår i samband med skadan men som inte är eller behöver vara relaterat till just lösreshantering, exempelvis sanering av fastigheten. Att basera saneringskostnaden på löpande räkning och inte kvm- kalkylering är för att synliggöra varje produktkategoris belastning och potential i förhållande till nyanskaffning.

ANTAGANDEN GÄLLANDE TRANSPORTER OCH AVFALLSHANTERING

Vid sanering uppkommer transporter från närmaste saneringsfilial till skadeplatsen. Vid kontantersättning uppstår samma resor som redan beskrivits i saneringsprocessen och ytterligare transporter av det ersatta lösöret till närmsta avfallsstation, därefter en transport av den inhandlade ersättningsprodukten. På grund av att dessa avstånd (vid både sanering och ersättning av produkter) är svårbedömda så har det antagits att dessa transporter tar ut varandra. Så den enda transporten som räknas med i resultaten är end-of-life transporterna av de nyinköpta produkterna, dvs. de transporter som uppstår när de sedan slängs eller används till material-/energiåtervinning.

Bilaga 3

Osäkerhetsparametrar och känslighetsanalys

En känslighetsanalys har genomförts i och med att projektet inkluderar många antaganden och parametrar som kan påverka resultat och slutsatser. Vid eventuella jämförelser eller granskning av projektet är det viktigt att se över samtliga antaganden. Det punkter som identifierats har hög påverkan på resultatet är följande:

- Andel lösören som saneras i jämförelse med att kontanter sätta omfattas av underlag från verksamhetsåret 2020 och 2021, data från tidigare år finns ej att tillgå. Den data som finns tillgänglig och som har använts för att ta fram scenario 1 och 2 är till viss del osäker då den inte omfattar samtliga brandskador i hushåll då fullständigt underlag inte finns.
- Antaget nypris per produktkategori har baserat på en metod utan verifierat vetenskapligt stöd vilket gör resultaten osäkert. Beroende på vilket nypris som antas så blir kostnadsbesparingen vid saneringen större eller mindre vilket är viktigt att ha i åtanke när resultatet granskas. Ett alternativ till hur det har presenterats i denna rapport är att sätta ett större kostnadsspann för nypris för att på så sätt omfatta en bredare kostnadsbild av besparingen vid sanering.
- Antalet lösören i ett standardhushåll har uppskattats utefter verksamhetserfaren samt antalet individer som ingår i ett standardhushåll. Beroende på om ett hushåll innefattas av fler eller färre antal blir klimatpåverkan och kostnadsbesparingarna högre respektive lägre.

ANTAGANDE OCH AVGRÄNSNING SANERINGSPROCESS

Beroende på vilken källa för utläppsfaktor som används kan det påverka kostnad- och klimatbesparingen vid sanering i jämförelse med kontantersättning. Givet denna osäkerhet har en känslighetsanalys gjorts. I känslighetsanalysen har alternativa utläppsfaktorer använts på särskilt utvalda produktkategorier då dessa påverkar resultatet mest. Produktkategorierna som känslighetsanalysen innefattar är säng, soffa, vitrinskåp/bokhylla och TV. För säng, soffa och vitrinskåp har en studie från Furniture Industry Research Association (FIRA)⁸ använts vilket gav en avsevärt lägre utläppsfaktor per produktkategori. Dock betraktas källan som mer tvivelaktig då den utgår ifrån en generell kalkylator för möbler utan verifiering. Den alternativ källan för en TV kommer från Apple⁹ och ger även den en lägre utläppsfaktor. En utläppsfaktor från Ecoinvent som också ses som aningen hög är den för högtalare, vilket skulle kunna ses över mer noggrant om en liknande analys skall göras i framtiden. De valda utläppsfaktorerna från Ecoinvent bedöms vara av högre kvalitet i denna analys.

Bilaga 4

Sammanställning över inträffade skador

Sammanställning över inträffade skador i hushåll i Sverige under 2020 och 2021, uppdelat på skadeart och försäkringsgren.

Skadeart	2020			2021		
	Antal skador	Skadebelopp (kr)	Medelskadebelopp (kr)	Antal skador	Skadebelopp (kr)	Medelskadebelopp (kr)
Allrisk	142 617	472 031 545	3 310	135 375	477 330 097	3 526
Ansvar	3 595	33 563 695	9 336	2 762	22 392 765	8 107
Brand och åska	10 297	1 371 948 433	133 238	12 600	1 459 188 566	115 809
Cykelstöld	12 176	58 662 899	4 818	10 173	53 519 982	5 261
Inbrott	2 214	33 961 914	15 340	1 791	35 665 602	19 914
Inbrott och stöld, dock ej cykelstöld	10 852	190 461 560	17 551	8 861	148 532 447	16 762
Maskin	47 031	269 992 480	5 741	48 185	304 639 821	6 322
Naturskada, storm	6 116	100 319 597	16 403	1 994	43 763 698	21 948
Naturskada, vatten	1 989	110 433 007	55 522	9 977	1 639 129 367	164 291
Naturskada, övrig	494	8 971 299	18 161	1 325	98 023 304	73 980
Resa, ej personskada	15 267	108 367 768	7 098	9 552	67 324 456	7 048
Resa, personskada	7 717	113 645 614	14 727	4 797	62 864 316	13 105
Rån och överfall	917	13 829 054	15 081	712	10 771 717	15 129
Rättsskydd	6 575	130 887 396	19 907	5 541	124 565 705	22 481
Småbåt	746	5 755 643	7 715	599	4 869 796	8 130
Stöld, dock ej cykelstöld	1 655	4 479 613	2 707	1 325	3 617 336	2 730
Vatten	45 533	2 296 155 417	50 428	48 559	2 541 827 584	52 345
Övriga skadearter	29 026	280 394 818	9 660	29 895	319 040 187	10 672
Ej fördelade skadearter	-	3 556 988	-	-	3 588 904	-
Total	344 817	5 607 418 740	16 262	334 023	7 420 655 650	22 216

Se nedan länk för utökad sammanställning:

https://statistik.svenskforsakring.se/SASVisualAnalyticsViewer/VisualAnalyticsViewer_guest.jsp?reportName=HOFY&reportPath=/SF/Extern&appSwitcherDisabled=true&reportViewOnly=true

Källor

1. <https://www.svenskforsakring.se/statistik/hem--villa-foretags--och-fastighetsforsakring/intraffade-skador-per-ar/>
2. Se Bilaga 4 för källa eller https://statistik.svenskforsakring.se/SASVisualAnalyticsViewer/VisualAnalyticsViewer_guest.jsp?reportName=HOFY&reportPath=/SF/Extern&appSwitcherDisabled=true&reportViewOnly=true
3. ibid
4. <https://www.ocab.se/hallbarhet/klimatavtryck/>
5. https://www.stat.fi/til/perh/2019/perh_2019_2020-05-22_tie_001_sv.html#:~:text=I%20barnfamiljerna%20i%20genomsnitt%20%2C8%20barn&text=Antalet%20barn%20i%20medeltal%20i,fyra%20barn%20under%2018%20%C3%A5r.
6. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/hushallens-boende/pong/statistiknyhet/hushallens-boende-2019/>
7. Återvinningsindustrierna 2020, totala mängden utsläpp från transporter delat på totala mängden insamlat avfall
8. <http://www.healthyworkstations.com/resources/Environment/FIRA.CarbonFootprint.pdf>
9. https://www.apple.com/environment/pdf/products/displays/Apple_Studio_Display_PER_March2022.pdf

Har du frågor om rapporten?

Scanna koden med din mobilkamera för att komma till respektive webbplats.

| ✎ | Saneringsföretagen

Saneringsföretagens
Riksförbund

